

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás
Vyšlo: 15.12.2003
Číslo: Ročník 13 (2003). Číslo 4
Sekce: Trocha odbornosti
Název článku: Knihovny na webu
Autor: Lenka Antošová
Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=220>

Knihovny na webu

Lenka Antošová

Především, že následující řádky nejsou v žádném případě návodem, jak mají vypadat webové stránky knihovny. Na to mé znalosti ani zkušenosti doopravdy nestačí. Pouze bych se ráda podělila o několik poznatků o prezentaci knihovny na internetu.

Při psaní tohoto článku jsem vycházela z několika zdrojů. Především z vlastních nepatrných zkušeností, které jsem „utrpěla“ při vytváření stránek naší knihovny, na nichž jsem se k zoufalství našeho webmastera Mgr. Radka Vaňury podílela sice s obrovskou chutí, ale s minimální znalostí principů jejich správné tvorby. Dále jsem využila řadu informací v článcích Aleše Brožka (1, 2, 3, 4) a Daniely Tkačkové (5), kteří se problematikou domovských stránek již řadu let velmi podrobně zabývají. Zdrojem z nejcennějších však byly návštěvy webů českých veřejných knihoven.

Počet knihoven, které mají své webové stránky, každý rok vzrůstá. Prezentace na internetu není v současné době již výhradně doménou profesionálních knihoven. Je potěšitelné, že své stránky má i několik desítek knihoven obecních.

Bezezbytku souhlasím s názorem pana Brožka, že kvalita webové stránky vypovídá o kvalitě knihovny (4). Grafické pojetí a celkový vzhled stránek rozhoduje nejenom o tom, zda upoutá pozornost, ovlivní virtuálního uživatele, aby setrval na našich stránkách delší dobu, ale aby je navštěvoval i v budoucnu. Ostříleného internetového surfaře rozhodně nerozjaří jednostránková prezentace pouze s informací o výpůjční době, k níž by se navíc musel dlouze proklikávat ze stránek obecního úřadu. Podle zásady, že méně je někdy více, však souhlasím s názorem, že ideální není ani přemíra animací. Orientace na stránkách je složitější a zároveň se snižuje i jejich informační hodnota.

Co by tedy na domovských stránkách knihovny nemělo chybět? Stejně jako na webu jakékoliv organizace ani na stránkách knihovny by neměla chybět adresa a všechny kontaktní údaje (mail, telefon, fax apod.). Rozhodně není na škodu uvést IČO a bankovní spojení (nikdy nevíte, zda právě vaši stránku neotevře potenciální sponzor). Důležitou informací je dále výpůjční doba, knihovní řád, popis poskytovaných služeb, ceník služeb, kontakty na jednotlivé pracovníky a oddělení, případně i organizační struktura knihovny.

Na stránkách knihoven se často objevují výroční zprávy, statistiky činnosti, vydané či připravované publikace, upoutávky na plánované akce. Velmi vděčné jsou zajímavosti z historie a současnosti knihovny, ale i informace o jejím budoucím rozvoji.

Nejčastějším důvodem, pro který uživatel navštíví stránky knihovny, je možnost zjistit, jak vypadá stav jeho čtenářského konta, vlastní-li knihovna požadovaný dokument či jaké novinky nakoupila do svého fondu. Knihovna by neměla zapomínat, že ne každý uživatel je seznámen s elektronickým katalogem. Pro snazší orientaci v online katalogu mnozí uživatelé zaručeně uvítají návod k jeho využívání.

Při prohlídce knihovnických webů učiní návštěvník smutné zjištění, že stránky institucí, které mají zprostředkovávat informace - v nichž aktuálnost je jedním z nejdůležitějších hodnotících kritérií - velmi často právě aktuálnost postrádají. Je to škoda, protože webové prezentace jsou ideální platformou pro operativní uveřejňování novinek, změn, propagaci služeb, akcí atd.

Osobně nepokládám za nezbytné, aby na stránkách byly umístěny odkazy na weby jiných organizací, na vyhledávače nebo na informace typu jízdní řády, počasí apod. (2, 4). Je ale pravdou, že existence odkazů na jiné knihovny a instituce, s nimiž knihovna spolupracuje, má na webu své opodstatnění. Ale to už je na úvaze každé knihovny.

Při pročítání páně Brožkových článků, ve kterých hodnotí úroveň webových stránek našich knihoven, jsem zpučně zatoužila, aby se naše knihovna přiřadila k těm nemnoha, jež mají své prezentace též v jiných jazykových mutacích (vždyť onen zmiňovaný sponzor nemusí hovořit česky). V současné době tedy usilovně pracujeme na tom, aby se stránkami knihovny Slavoj mohli pokochat i anglicky a německy hovořící budoucí uživatelé.

Na závěr se s vámi rozdělím o pracně získaný vlastní poznatek. Při tvorbě stránek by měl velmi úzce spolupracovat knihovník a odborník na tvorbu stránek. Knihovník zná knihovnu a potřeby uživatelů. Webeditor zase zná technické možnosti a ovládá principy správné tvorby stránek.

Má vlastní zkušenost s vytvářením prezentace knihovny na webu se tedy naprosto shoduje s názorem pana Brožka, že knihovně se vyplatí investovat do dobrého webmastera a podporovat ho v jeho činnosti (4). Výsledkem dobré spolupráce jsou pak stránky knihovně „šité na míru“ a spokojenost jejích uživatelů.

Použitá literatura:

1. Brožek, Aleš. Navštěvujeme webové stránky našich knihoven. Ikaros [online]. 2002, č.1 [cit. 2003-11-06]. Dostupný na www: <http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=20028540> .
2. Brožek, Aleš. Stav domácích webových stránek veřejných knihoven na konci roku 2001. Čtenář, 54, 2002, č. 2, s. 34-38 .
3. Brožek, Aleš. Stav domácích webových stránek veřejných knihoven na konci roku 1999. Čtenář, 52, 2000, č. 2, s. 35 -37.
4. Brožek, Aleš. Stav domácích webových stránek veřejných knihoven na konci roku 1998. Čtenář, 51, 1999, č. 2, s. 48-51.
5. Tkačiková, Daniela. WWW není jen HTML aneb Co by měl také umět autor domovských stránek : kde najít pomoc při vytváření webovských stránek. Ikaros [online]. 1997, č. 4 [cit. 2003-11-06]. Dostupný na www: <http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=20020144> .